

Felvidéki Híradó.

TÁRSADALMI és KOZMŰVELŐDÉSI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 4 ft. Fél évre 2 ft.
Nyozed évre 1 ft.

MEGJELENIK: MINDEN VASARNAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatatra czémezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.
A hivatalos hírdetéseket, kérésokat póntokig kérjük beküldeni

HIVATALOS HIRDETÉSEK DÍJA:

100 szög 2 ft., ezentúl minden megkezdett szög szónál 50 krral több.

Közoktatás.

(F.) Nemzetünk jövőjére legközelebbi befolyással bíró egyik miniszteri tárcának, a közoktatásnak tárgyalása fejeztett be az imént mult napokban a képviselőházban.

Végig tekintve a tárgyalás folyamatán, örömmel töltött el mindnyájunkat a képviselők érdeklődése és áldozatkészsége a kulturális célok iránt. Míg más tárcák tárgyalási vitáiban, még a legnépszerűbb és legkedveltebb miniszterénél is, egyes pártok nem fogadták el a költségvetést; addig itt az volt a baj, hogy a szakminiszter keveset vett fel közoktatási és kulturális célokra.

Volt alkalmunk olvasni szebbnél-szebb szónoklatokat, telve érzéssel és tüzzel, hazánk boldogabb jövője megalapítására irányozva. Láttuk a nemes ügybuzgalom kifolyását pártkülömbőség nélkül.

Ránk nézve mindez mámorító hatással van, bár szigorúan véve a dolgot, ez igen természetes valami. Hiszen nem kell hozzá nagyon széles látókör, hogy rájójunk, miszerint a jó közoktatás egyaránt alapja a helyes nemzeti, bölcs közigazgatási- és körültekintő pénzügyi megtervezésnek, sőt még a hadviselés sikerét is ez biztosítja legjobban. Jó közoktatás nélkül nem kristályosodik ki a nemzeti egység, nem juthat érvényre az állam hatalma a külfölddel szemben és különösen, nem fejlődhet az állampolgárok igazi jóléte.

A nemzeti alapra fektetett közoktatásnak első grádusa a kisdidnevelés. S így közoktatásunk vezetője, Csáky Albin gróf, egészen helyes irányt választott, midőn a kisdidővási törvényjavaslat megalkatásához

fogott. Ha ezen javaslat törvényné válik s ha nemzeti alapon történik majd a vezetés is; akkor ugy emberbaráti, mint hazafias szempontból nagyon fog lendíteni közoktatásunk nemzetivé tételén. Itt tehát csak az óhajlandó, hogy a törvényjavaslat gondoskodjék az óvodák megalkotásán kívül a tannyelv megállapításáról és a haladás ellenőrzéséről is. Különben megtörténhetnék, hogy egyik vidéken túln, másikon nemétül, harmadikon oláhul, szerbül stb. nyernekek oktatást a kisdidnek, mi humanitárius szempontból még csak megjárja, de határozottan káros hatással volna a magyar nemzeti államra.

A nemzeti közoktatásnak második főfeladata a népiskolai oktatás. S itt szintén a rendes, az egyedül helyes kerékvágásba való jutás reménye előtt állunk a szakminiszter aha kijelentése folytán, hogy a népiskolák létesítéséről és nyugdíjáról, a más hasonló tisztviselők illethekeinek arányában gondoskodni fog.

A népiskolák az államnak leghasznosabb polgára. Ő vezeti be a falusi mezitlábos gyermekeket az abc útkaiba. Ő adhat nyomtatékat a kisdidővásnak, mely nélkül az meddő maradna, ő a legilletékesebb zászólóhordója a közművelődésnek. Megérdemli tehát a tisztességes fizetést s így csak üdvözölnünk lehet a szerencsés pillanatot, mely hivatala leszen róluk méltóan gondoskodni.

Ez azon út, melyre lapunkban már nem egyszer rámutattunk, oly értelmezés kísérelésben, hogy ettől várjuk a közművelődési egyesületek intencióinak támogatását. Csak így fogja a tanító magát egészen hivatásának és a hazának szentelhetni.

Megérjük tehát rövid idő múlva,

hogy a nemzetiségű vidékeken oly gyéren található állami iskolák mellett hatalmas harcokai lesznek — a többi iskolák nagy része — a nemzeti egységnek.

A középiskolák tételénél a görög nyelv kiküszöbölése tárgyában sok bölcs beszédet mondottak a honatyák, de mellett is erősen folyt a harc s a mi különös, leginkább azok védtek, a kiknek álma az „aristusz” nem nagyon zavarta. Gyakorlatilag tekintve a dolgot, nyilvánvaló, hogy a görög nyelv tanulására fordított idő teljesen kárba veszett a tanulók nagy többségére nézve. A mit mellette felhoztak, hogy t. i. szükséges a műszavak megértése végett, gyenge argumentum. Hiszen a görög műszavak csak ritkán fejezik ki a jelölni akart fogalmat. A műszavak szótani elemzése pedig a görög nyelv mai tanítása nem elégséges, a logikus gondolkodás fejlesztését meg elvégzi a szántan és algebra.

Reméljük, hogy közoktatásügyi miniszterünk, — kit nemcsak a kezdeményezés illet meg, hanem úgy gondolkodik, hogy: Magyarország összes nagy emberei közül egy se tudott jól görögül s hogy hazánk legdicőség korszakának megalkotóit nem győzték a görög nyelvvel s mégis jellemes és igen művelt emberek voltak — tervét keresztül is viszi.

A mai körülmények között minden esetre első dolog, a kisdidnevelésről gondoskodni, aztán a népiskolai tanítást és igazgatást gyökeresen átalakítani magyar szellemben, végre a középiskolákat egyesíteni a görög nyelv megszüntetésével s csak ezután a leckepezést az egyvetmen.

Nem oly fekete az ördög, mint amilyennek festik!

Az ágost hitv. evangélikusoknál szokásban van, hogy a főesperes augusztus hónapban évi jelentést tesz az esperességi gyűlésnek, mely Turóc megyében rendszeren Mártonban tartatik.

E jelentés, mely az ev. egyház és a tanügy terén történt mozzanatok és kiválóbb eseményeket eseteli, a gyűlésben felolvasatik és azonkívül az összes turóczi ev. egyházban köröztetik, alapos megfigyelés végett.

Engem, mint tanítót, leginkább az a része érdekelt a jelentésben, mely a tanítókról és általában a turóczi ev. felekezett tanügyéről szól.

Rölkni a főesperes úr következőleg nyilatkozik: „Térjünk át a tanítókra és hányan vannak, akik az artatlan iskolai ifjúság valódi kincsét, akiknek nincsen hitük és semmi vallási érzésük, mint a világ napszemcsái végzik az iskola ügyét. Nem esoda tehát, hogy panaszok keletkeztek, hogy az Isten házába magukkal újajogot hoznak, prédikáció alatt lekürett különféle világi dolgokkal etetik és itatják, vagy a templomból kijárnak és így a jámbor népnek rossz példával járnak elő!”

Sajnos, be kell vallanunk, hogy az esperes úr ezen szavaiban sok az igazság. Mi csakugyan nem vagyunk tanítók, hanem kizók; (nie učitelé, ale mučitelé). A turóczi esperességben 40 ev. felekezeti tanító működik. Ezek közül 28 olyan, aki megúnta a szabó, eszmadia és más mesterséget, vagy könnyelmű élete folytán elvesztette földjét és felesapott tanitonak, vagy van olyan is, aki a katonaságtól hazajöven, az ott elsajátított szigorú fegyelmem képesítettsége alapján tanítóvá lett és mint ilyenek, még elsőbbsége volt a szabó tanító előtt. Sőt van a turóczi ev. esperességben olyan tanító is (a kalmok), a ki nyaron at a falu juhait és kecskéit

TÁRCZA.

Hogyan készül az évi kimutatás?

A Felvidéki Híradó eredeti tárczája.

Boldog új évet kívánok!

Mindentudt kellemes hangzású kívánság ez, hisz az új év mindenkinek hoz valami örömet. Az egyik már jó előre örül az újví ajándéknak, és már fel évvel előbb tervezgeti, hogy az ajándékot mire, illetve miként fogja használni; a másik csendesen és türelmellel várja, a harmadik pedig iszik a medve bőrére.

Ez azonban csak általánosságban ad, mert van a társadalomnak egy osztálya, melynek tagjai az újvet nem igen türelmetlenül s csak kevés érdeklődéssel várja. Hiába teljesítették ok a legnagyobb önfeledtárossal kötelességük, hiába dolgoztak megkötözöttestet szorgalommal, az ő számukra nincs újví cdeauv, renumeratíó, s sem efele nevezetű adomány (helyesebb volna kapomány). Sőt meg a külön szolgálat után sem vehatnak új évkor külön díjazást.

Teljesen azonban még sem fejejtette ki őket az újví ajándékozó, gondoskodott az ő számukra is valami extráról, s ez nem más mint az évi kimutatás; és ez csakugyan extra valami, mert ez nem olyan egyszerű jott s gyorsan ment, mint a közönséges újví ajándék. A

kimutatás hatálya már jóval újví előtt mutatkozik s első sorban oda hat, hogy minél kevesebb rostaneczia szerepeljen benne, ha mentül többet feldolgoznak.

Mint hogy pedig a rendesnél többet csak a rendesnél több idő alatt lehet feldolgozni, tehát ismét a legegyszerűbb módhoz fordulunk és meghosszabbítjuk a hivatalos órat, és csakugyan december elején elhangzik a parancs: „dolgozzunk naponta egy órával többet!”

A parancs elhangzott és a visszhang nem kevés, mert ez természetes következménye, elmaradhatlan függelke a dolgok rendjének.

A visszhang, a természet ezen szép játéka rendszerint csak az utolsó szót kiejti vissza, de a most említett nem követi a természeti törvény ezen szabályát, hanem önállóan működik és megvet minden szabályt a mennyiben az utolsó szót ugyan visszaadja, de meg meg is toldja s egy teljesen megérthető mondattal hoz létre: „többet dolgozzunk!”

Ez azonban nem az egyedüli, van még különféle más visszhang is, például: „majd ha fagy, de mivel decemberben tudvalegöl egy a fagy már beállott, a parancs teljesítéséhez kötött feltétel azonban be is következett, miért is a parancsot az is megfogadja, ki ezen feltételt kikötötte.

A munkaidő tehát tényleg meg van hosszabbítva s a munkája felett gőryedő fejtelelt vitán lobog az állami Flóra gyertya, akkor

is, ha az óra már eltötte az ötöt; de az óra utolsó utóése ilyenkor egész más következményeket von maga után, mint máskor; mert az is egy sobját, rövid karomkodás s más hasonló visszhangot idéz elő. Ezen visszhang a világ legnagyobb crodai közét tartozik, mert ez a természetessé törvényét egész teljében veti meg, s az ismétlésnek nem köti magát az időkorok rendjéhez, hanem szabálytalanul az egész meghosszabbított munka idő alatt szászor is ismétlődik, és az egyszerű irodai óra, ha a mester ézt és nyelvet adott volna neki, mennyi nyugtalanokódó pillanatról tudna beszélni.

De mindez csak a kimutatás előkészítője s az új évvel beköszönt az összejárat. A kimutatás készítője előveszi a Fülonéje jegyzéket s fügyezemnek minden szálaival végig tanulmányozza mintha a világ sorsa függene munkájától, mert nem kis dolog ám eltevésztényi egy cseppeseke adatot a rovatok százaiban, az egész munka hiába való lenne, s azért minden jegyzék utolsó rovatában, a jegyzet rovatban különféle hieroglyphik találhatók, s ezek értelmet csak a beavatott ismeri, s azt a világ összes tudosa nem betűzné ki.

Az illetoek ezen munkája közben a bíróság összes irat eszmóira van szükség, s azért az iroda összes asztalai tele vannak rakva különféle színi és alaku papír csomagokkal s minden asztal egy egy chaosznak látszik az avatalan szemé előtt s jaj annak, ki a chaoszok egyikéből egy iratot kikeresni akar,

a teremtő segítségé nélkül azt soha meg nem találja, a chaosz mestere azonban csak belenyúl az iratok tömkelegébe, s mintha Ariadne fonalával rendelkezne nyomtan kiemeli azt, a mire szüksége van, mert hat ez az ő rendszere.

A kimutatás készítése a készítőnek egész idejét igénybe veszi, a miért is a neki bszóztott munkát masra kell bízni, s mint hogy senki a más dolgába nem szeret avatkozni, a mint azt tudvalegöl az egész világ követi, s senki a másikkal nem törődik, tehát az utatlanai vált munka végzésével megbízott hivatalnok fogja a szükséges iratokat, hona aia csapja és szótlanul tavozik szobájába.

De ha ő maga nem is szól, a felszegen fejére tett kalap éarolja gondolatát, s hirdeti mindenkinek, hogy viselője elégedetlen jelenlegi teendőivel és megúnta a nem neki való munka miatt már az életét is.

Vegre néhány héta l a t t az ismeretlen hieroglyphik és az iratosok halmazából kihelt az ívek tizeire terjedő kimutatás. A természet törvényeit megvető visszhang eiműt, az iratchaoszok eltűntek, az óra ötödik utóése a falra aggattott köpenyek az azokat viselő emberekkel együtt elhagyják az irodát, a Flóra gyertya öt óra után nem sörzja mar világát és az életutunk is megjött ismét az életkedve, kálajpa rendszeren ui a fején s jókedvével végzi saját munkáját csupan a hieroglyphik a jegyzet rovatban maradiak meg a kimutatás örök emlékeül.

egleteti, téle n át pedig az ev, tanúgy szent ügyét vezeti.

Kérdem most, milyen tanító lehet egy iskolázatlan mesterember, vagy kiszolgált baka?

Ezek csakugyan testi és szellemi kínzó a tanuló ifjuságnak.

Különb az esperesi jelentés nem ezeken, hanem a 12 anyaggyházban, működő képest tanítóira vonatkozik. És ámbár magam is azok közé tartozom, sajnos, beismerem, hogy mai nem vagyunk tanítók, hanem kínzók. Miért? Azért mert nincsen a törzözi ev. esperességben iskola, mely fel volna szervezve a tanításhoz szükséges taneszközökkel. Egy régi térkép, a melyen még Erdély mint külön fejedelemség van feltüntetve és tán egy földömb az egész. No, hogy ez nem elég, azt legjobban mi tudjuk, a kik az iskolai ifjuságnak kínzó vagyunk.

Egy elemi iskolában sükségesek a beszéd és értelem gyakorlathoz az irvoalvasáshoz, a reális tantárgyakhoz taneszközök, egy szóval nincsen tantárgy, a melyet taneszközök nélkül lehetne tanítani. Az olyan tanító, a kinek nincsenek tanításhoz szükséges taneszközei, nem taníthat szemléletesen; az olyan tanítóra pedig, aki nem tanít szemléletesen a paedagogia és a methodika azt mondja, hogy nem tanító, hanem kínzó.

De, ha szabad kérdeznem, ki az oka, hogy nem vagyunk tanítók, hanem kínzók? Én azt gondom, hogy nem mi, képestit tanítók, hanem azok, akik nem gondoskodnak az iskolák kellő fölszereléséről.

Még más is van a dologban. »Tizenkét évig működöm, mint ev. tanító, de iskolámban senior, dékán és iskolaszéki elnök ez ideig nem volt. Az egyházi felügyelet mellett taníthatok én akármint. A világi felügyelő és a kir. tanfelügyelő meglátogatja az iskolát, de a Nagytiszteletű egyházi felügyelet nem tart bennünket érdemesnek arra. Aztán még tessék megmondolni — s erre fejeimet levágatom. — hogy nincsen a törzözi esperességben ev. tanító, a kinek mint tanítónak (nem mint kántornak) csak 200 frinyi fizetése is volna.

Hányan vannak köztünk családias emberek, a kik éheznek. No és a hol a test szenved, szenved a lélek is. Mert, mens sana in corpore sano.

»Es nem egy részünk e a test mint a lélek?»

Egyelőn kedveznünk kell mind a kettőnek — mondja a költő.

De, hogy nekünk van hitünk és vallásunk, azt mi nem szóval, hanem tettel bebizonyítjuk. Az esperesi úr székhelyen működő ev. tanító rendes tanóráin kívül tanítja az összes állami tanintézetekben a vallást, azon kívül az iparos tanoncokat. A necpári tanító tanít a helyi községi iskolában 130 gyermeket; kicsinyiség Ruttkán 102-6t és mi a mi jutalmunk? Nincsen hitetek és vallások!

A jelentés azt mondja továbbá, hogy a világ napzatmosai vagyunk. Még rosszabb azoknál. A főesperesi úr kocsiának évi fizetése 100 forint és teljes ellátás, még diskréciót is kap. Hány tanító van a törzözi ev. esperességben, a kinek összes fizetése 80 frtot meg nem halad? és kérem hol az az ellátás? Hogy újságot olvassunk? Ha egy tanító, a ki a martoni egyháznál működik és a kinek tanítói fizetése 150 forint, megnézi a Néptanítók Lapjában, nincsen e jobb állomás kirva valahol, az nem olyan nagy vetelek.

Hogy a templomból az isteni tisztelet alatt kijárunk? No ezt nem botrány. De ha én, mint tanító, a tanítandó tananyagra elő nem készütem, akkor a gyermekek mindig kikérdezőknek, nem figyelmesek. Legyünk azon, hogy az előadásunk minél érdekesebb legyen, akkor a legelső ráköszövéstől kezdve a legutolsóig a legkisebb figyelmet kell figyelni.

Azonban nagy ellenmondás van ezen állításokkal szemben a főesperesi jelentésben. Ugyanis a tanereményről és tanítók szorgalmáról szólva, ezeket mondja: A körlelkész urak jelentése szerint a vizsgák eredménye az anyaggyházakban kitünő és dícséretes, a fiúiskolában jó és elégséges.

Ime, a jelentés önmaga elismeri, hogy mégsem olyan fekete az ördög, mint amilyenek festik. Epen azért, azon ev. tanítók közé

tartozom, akik nincsenek a jelentés miatt szörnyen elkecserevedve.

Burián János.

Lapszemle.

»Érthetetlen« cím alatt a »Národnie Noviny« január hó 28-iki számában, Hurban Vajanszky Svetozár a következőket írja:

Az újságírói tulajdonképp feleletes munkás és mégis szükséges, hogy legyen idő, amikor ő is élményre néhez gondolatközpont. Például a tót renegatság nálunk napi, sőt minden óra kérdésévé lett. Mindenütt találkozunk vele, mindenütt küzdés ellene; ezen rettenetes fájdalmas, démonikus kérdése a renegatságnak a poklok mélyéből világít fel.

Hízen megengedjük, hogy álláspontunk egy más kérdésben nem helyeselhet. Szentek, sőt csalhatatlanok sem vagyunk. Légy hát ellenfele, ellenségem, hóhérom, de miért vagy ellenfele, ellenségem, hóhéra a legalaposabb ügyednek? — Miért vagy ellenfele, ellenségem, hóhéra gyökereidnek, földednek, melyen állasz? Miért segesz kedveséddel, legkedvesebbeddel utalatos Tallafrosy-Zebulon nyelvet, mikor oly nyelven beszélhetsz velök, mely a beszélő emberiség legelső három nyelve közé tartozik? Hízen fiam te nem beszélsz magyarul. Szent béke és előismerés a magyar nyelvnek. De te oly érthetetlen nyelven beszélsz, mely rosszabb az ausztráliai óslakók egyhangzása nyelvénél. Te nem is beszélsz, te egy autóm vagy. Te szíved érzetét nem vagy képes helyesen, erőteljesen kifejezni oly nyelven, melyet nem is értesz. Holt a beszéded, holott ennek élénked, olyannak kell lennie, mint a titkos, köves föld mélyéből fakadó forrás.

Mindaz igaz és az igazságot be nem ösmerni annyi, mint halalos erkölcsi büntet elkövetni. Az igazság a tenyeren fekszik, de hol van az értelmes megokolása, hol a gyökere ezen bennünk körülöfogó állapotnak? Sokat irtunk erről s még többet gondolkodtunk felele és ezt már nem zsurnális-tákként. De eredmény nélkül.

Hiába állítjuk, hogy a renegatság történelmi logika. Hazugság. Az elődök nem voltak renegátok, de feudalok és alattvalók, a honoratorok egyoldalú osztályával. A mai Révay, pár év előtt Réva volt, amint az a törzözi-szent-mártoni szép katólikus templomban található egyik siriraton olvasható. Az öregek tanultak és beszéltek konyha latinussal, de nem a kandalónál. Nem szerették, nem voltak mellette fanatizálva. és nem butították vele leányait, anyáikat, kis gyermekeiket. Igaz ók nem voltak a szó szoros értelmében a nép emberei, válsáffalant állott köztük a feudalizmus, bockorosság és maga a nép acaison, még fejletlen lelkületre s értelme. De nem voltak renegátok. Ma minden magyarón renegát, rosszabb a janicsárnál. Ezen renegatság nem historikus logikája Thurzoink, Illészhayaink, Osztruloczkyaink korának, de még a Justhokéinak sem.

Ezen renegatság nem biztosítja a renegátok tisztán személyi érdekeit. Saját szeméinkkel látjuk, hogy gyorsan pusztulnak. A legutóbbi 20 év alatt vagyönlag úgy mint befolyásra hatalmuk megcsappant és csupán az elfoglalt hivatal és államhatalom támogatása következtén áll ten hasonlítások csak össze az 1870 és 1889 évi legtöbb adót fizetők névsorát és látni fogjuk, hogy az itt lakók — jogilag hozzánk tartozó embereinknek — mit sem használt, sőt inkább eltaszította őket és előbb helyezte a jöttmeneteket, nemzetiségi embereinket és a zsidókat.

A történelem és az érdeket semmit sem világozt fel. Hízen minden renegátika csaknem kaphat hivaltat vagy sinecurát.

Es ók folyton szakadoznak el népüktől, alassak azon fának gyökerét, mely egyedül nyújtja az élető gyömolését.

Mikor nem tudjuk megfíjetni, miért tesszik a renegátok oly következetesen tönkre saját népüket, annak édes nyelvét, erkölcsi egyéniségét, öröcmre szolgál legalább Krylov mesjeje.

Az ősi tölg alatt a disznó ette a makot. Midőn jó lakott, arnyékában elszenderült. Felébredve kezdé aláfúni gyökerét. A tölg kiabál: »mit csinálsz, hízen kiszáradok, ha gyökereimet aláasad.« Nincs zük-

segem reked, csak legyen elég makkom.« »Oh te ostoba — felet a tölg részvetke — ha szemeidet bírádd emelni, látnád hogy rajtam terem a makkod!«

Ily ábrándokhoz nem kell commentár, de mégsem hagyhatjuk szó nélkül czikkirónak némely kitételeit.

Hogy valaki a történelmi alapokat el ne ösmernje s azt hazugságnak deklarálja, erre csak a fanatizmus képes, mely czikkirónál annyira előtérbe lép, hogy a bizonyításnál még valótlanságra is ragadhatja magát. Hogy Révay pár év előtt Réva volt, ezt ugyan rosszúl nézte meg azon a siriraton, mivel ott úgy áll: Révay de Réva, tehát a név mindig Révay volt, csak a predikatum de Réva.

S hogy Révayhoz még Thurzót, Illészházyt, Osztruloczkyt és Justhot is magának vindikaluzik, nem csodálkozunk rajta; ezek mind annyian nekünk is büszkeségeink s hiába akarja reclamálni, sem ók nem mennek oda s mi sem adjuk át.

Thurzó Györgyre — a kire ezeket — vonatkozólag, bizonyára nem olvasta ennek leveleit, melyeket ő — akkoriban — hibátlan magyarsággal írt a rajeci furdóbból, Trencsén-Teplczről, Bicsérről nejének Czobor Katalinnak, a lipótmegeyében fekvő Likava várába s melyeket az árvai vár levéltárában láthat, sőt még Czobor Katalin egy magyar levelehez csatolt s fejérnek Likava váráról Pozsonyba küldött ibolya csokorban is gyönyörködhetik.

A ki legbensőbb család körében magyarul levelez, hiába fogja azt tónak kijelenteni.

A HÉT TÖRTENETE.

A folyó hó 1-én tartott képviselőházi ülésben befejeztetett a kultusz-budget részletes tárgyalása a kongrua rendezését, az egyeséges zsidó-autonómia és a Pázmáneum hazahozatalát sürgető felszólalásokkal.

Napirendre került ezután az igazságyügy tized költségvetése, mely égy fontos, mint az imént tárgyalt közzoktatásügy tárgya, telve függő kérdésekkel, előkészített reformokkal és a kivanságok egész özőnével. A költségvetés anyagát Busbaech Péter — előadó — ismertette kimerítően. Az ismertetés után, Polónyi Géza emelt szót, a függetlenségi párt nevében kijelentvén, hogy a költségvetést elfogadják. Szerinte eddig bizonyos stagnáció volt észlelhető az igazságyügy terén, most azonban túlságos lazatekenység mutatkozik s a jogászörökör attól tartanak, hogy aki sokat marokl, majd kerekessen. Beszéde végén az igazságyügyi minisztert alkotmányellenes eljárással illeti az igazságyügyi orvosi tanács költségeinek budgetrozása végett. Szilágyi Desző miniszter azonnal válaszolt s felvilágosításával a haz teljesen megelégedett.

Nagy napra virradt a képviselőház a tárgyalás második napján. A haz két rethora meközött össze, u. m. Apponyi és Szilágyi. A mindvégig szónoki magaslalon tartott beszédok között elviben állt talaihatunk kulönböségét, legfölebb az egyéniségben és a hangban.

Apponyi Albert gróf felszólalásának ele a választási visszalelések ellen irányult, de hevesen karhözta az a parlament birakodását is választási ügyekben; majd azon meggyöződéssének ad kifejezést, hogy az igazságyügyi miniszter a megtamadott választások ügyében való birakodást elfoglatlan és független fórum elé fogja vinni. A miniszter nagy hatasu beszédben kétégtelelléttette, hogy a kormány egy a választási visszalelések megszüntetésére, mint a választásokban való birakodásnak a királyi kúriára bizása tekintetében, törvényjavaslatot fog előterjeszteni lehetőleg még ezen év folyamán. Tehát olyan fórumra lenne bizva a birakodás, mely függetlenség és részrehajlatlanság dolgában kérdésen kívül áll; E fórumnak lesz hivatása megfíjetni büntetőjogi szempontból azon hivatalos közegek eljárását, a kik ellen a választások szabadságának korlátozása miatt velt emeltetnek. A szakminiszter beszédéből még az is kivethető, hogy a kormány még ennél is tovább fog menni, vagyis javasolni fogja, hogy azon kerületek, melyekben választási visszalelések iméltelen fordulának elő, bizonyos időre megfosztassanak a képviselőválasztási jogtól. A kormány továbbá előfogja készíteni a választási visszalelésekre vonatkozó büntető

jogi határozatok revízióját. Szilágyi beszéde mély hatást gyakorolt az egész házra, s befejeztével a képviselőház csoportokba tömörülve vitátták a nyilatkozatok horderejét és jelentőségét.

A február hó 4-én tartott ülés elején b. Fejérvári Géza honvédelmi miniszter benyújtotta a honvédelmi törvényhez készített módosításokat, melyeket a képviselőház a védőerőbőzöttáshoz utasított. Ezután Rohonyi Gyula mondotta el a figyelemre méltó beszédét az általános szolgálati pragmatika megalkotása érdekében. Majd beszéde további részében rámutat igazságyügyünk bajjaira, melyeket e tárca nem kellő dotározásaink tulajdonit. Mielőtt azonban a szolgálati pragmatika szabályoztatnék és a budget emeltetnék, szükségesnek tartja az igazságyügyi tisztviselőké díjazásának rendezését. Görgy Béla a választási visszalelések elbiralását a kuria munkabírói rókantjaiból öszleállítandó bíróságra öhajítja ruháztatni. A közveltségen alapuló öböléslegett himamárabb életbe léptetendők véli. Továbbá a közzegyzői intézmény általánosítását s a közzegyzői kézzszer kimondását kívánja a telekönyvi bejegyzéseket tárgyaöz ügyleteknél. Végül sürgeti a kötelező polgári házasság behozatalát.

Az 5-én tartott ülésben érdekesen fejté ki a miniszter az örökési jog és családjog, büntető eljárás és sajtó eljárás, esküdtésék, jövedéki kihágás, ögyvédi rendtartás iránti reformszeméit. Az esküdtészéki intézményre térve át, kijelentette, hogy tekintettel a sok nyelvi és nemzetiségre, ez intézményt nem kívánja az egész örszägra kiterjeszteni, hanem kísérletképen annak csak egy részére. A jó igazságyozgatás érdekében, a birak elmozdíthatósága mellett nyilatkozott.

A királyi öfelsége kinevezte dr. Steiner Fülöp nagyvárdai kanonokot székesfehérvári és Dessewffy Sándor kassai kanonokot csanádi megyés püspökké.

A királyi család nak Budapestre való meközérését megelőzni szokott előkészületek nagyban folytak a múlt héten. Ö felsége f. hó 7-én a reggeli övontall érkezett meg Budapestre.

A szerb egyházi kongresszus alkalmatlan április hó második felében fog öszshelvatni, melyen mint királyi biztos valószínűleg Nikolic Fedor a boszniai kormány volt adlatusa s jelenlegi örszägyülési képviselő fog szerepelni.

A orosz-francia barátság jeleül a moszkvai szlav-egylet szászolt küldött Paris katonai kormányzójának Saussier tábornoknak. A hadügyminiszter azonban nem engedte meg a zászló átvetélt. S ami különösen érdekes, a zászló övívoje Novotics Miklós, Moszkvaba való visszakerétek a bünyenitő törvényszék által felelőségre vonott. A vizsgálat kiderítette, az öilletöt senki sem küldötte Parisba.

Ugyancsak a francia-orszag barátság jeleül Niszaban a franciák, a hol küölomben sok orosz tartozkodik, az »Eletünket a caréte ezimu operát hoztak szíre, s midőn a harmadik felvonás csatadalt élénketék, az egész közzség kiálta: »Éljen Oroszország! Éljen Franciaország!«

Szerbiában a belállapot kezdene figyelemkeltökké lenni. Ugyanis a hadsereg és az uralkodó radikális part között konfliktus ütött ki; a regenség közbelépése sikertelennek mutatkozik.

Bulgáriában n. Ferdinand fejedelem és Stambulov ölete ellen szöt öszsekuvánes jöttek nyomára. Az öszsekuvánes fejé Panicza nevű örnagy, kit és cinkos társait elfogták s vizsgálati fogságba vetették. Panicza örnagy, terve kivételre — állitilag megnyerte két lovas-század és egy öteg tüzéségi tisztjeit, a kiknek az lendett feladata, hogy már a legközelebbi napokban adott jelre meközüljenek a fejedelmi palotát és Szofia nevezesebb pontjait. Szerencsére egyik, a terve beavatott tüzéségi tiszt magának a fejedelemlnek elárulta az öszsees. küvést az utolsó pillanatban.

HIREINK.

A casino tisztújító gyölése hó 3-án délután volt meg szokatlan nagy érdeklődés mellett. Ha az az érdeklődés, mely a különféle pártok között föllendült ögyzersmind a casino ögyének föllendültét is je-

HIRDETÉSEK.

8464 sz.
júlv 1889.

Arverési hirdetményi kivonat.

A töröz-szt.-mártoni kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a töröz-szent-mártoni takarékpénztárnak Vanykó Pál elleni végrehajlati ügyében Szucsán községében fekvő a) a szucsáni 39. sz. tkben + 1-6 sor sz. a. fölveti ingatlanokból kisk. Vanykó József és Pált B. 36-37 t. a. 1/4 részben megillető jutalekra 514 friban,

b) az ottani 112 sz. tkben + 1 sor sz. a. foglalt ingatlanból ugyanazokat B. 27-28 t. a. 1/4 részben megillető jutalekra 4 friban,

c) az ottani 138 sz. tkben I 1-8 sor sz. a. foglalt ingatlanokból ugyanazokat B. 2-3 t. a. 1/4 részben megillető jutalekra 782 friban,

d) az ottani 567 sz. tkben + 1-2 sor sz. a. fölveti ingatlanokból ugyanazokat B. 4-5 t. a. 1/4 részben megillető jutalekra 14 friban ezen megállapított kikiáltási arban sz. árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi március hó 1-8 napján délelőtt 10 órakor Szucsán községben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási aron alól is el fog adatni.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban, a kikiáltást kezébe lenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnal lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átseglyáltatni.

Töröz-Szt.-Mártonban 1889. évi augusztus 22-én.

Fekete,
kir. jbró.

6029. sz.
júlv 1889.

Arverési hirdetményi kivonat.

A lipótszentmiklósi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Baneth szül. Stósz Lotinnak S. t. ós z. 1. Manó neje dobromnik lakosok elleni 4000 frib s jár iránti vég. ügyében végrehajlatokat kérelmére s javára, valamint a lipótszentmiklósi takarékpénztár, Glasner Jakab rozsahegy és Dr. Bergl bécsi lakos családokköz érdekében is a rozsahegy kir. törvényeszek

területén fekvő Szent-Anna község 185. sz. jkveben A + 1 s. sz. a. foglalt s Stósz Manó nevére egészen irt ingatlanra 569 frib kikiáltási aron a bírói árverést elrendelte, mely ingatlan a Szent-Anna község házban 1890. évi március hó 31-én d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási aron alól is eladatni fog.

Venni szándékozik tartoznak bánatpénzül a kikiáltási árnak 10%-át, készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban, a kikiáltást kezébe lenni, vagy az előleges lefizetést igazoló nyugtat átseglyáltatni.

Kir. járásbírósg mint tkönyvi hatóság. Kelt Lipót-Szent-Miklóson, 1890. évi január hó 18-án.

Gallasz,
kir. aljbró.

Choroba ujca babku

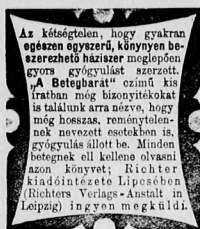
alebo **ÚČINOK PÁLENKY.**

Erkölcsnemesítő olvasmány a től nép számára.

Egy darab ára 3 kr.

Megrendelhető

a **turóc-sz.-mártoni magyar nyomdában.**

A turóczi kereskedelmi és hitelintézet t. cz. részvényesei

a f. évi február hó 26-án d. u. 2 órakor, az intézet helyiségében megtartandó

RENDES KÖZGYŰLÉSRE

ezenel tisztelettel meghívattak.

Tanácskozási tárgyak:

1. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés.
2. A mérleg előterjesztése és a felmentvény megadása.
3. Határozathozatal, a tisztja nyereség hova fordításra nézve.
4. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása.
5. Az igazgatóság, felügyelő-bizottság és vezérigazgató választása, valamint az utóbbi fizetésének megállapítása.
6. Az alapszabályok módosítása.
7. Netaláni, három nappal a közgyűlés előtt írásban beadandó indítványok tárgyalása.

Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésben részt venni óhajtanak, sziveskedjenek, nevükre irt részvényeiket legalább egy nappal a közgyűlés előtt az intézet pénztárára lenni.

Az igazgatóság.

Gyors és biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészséges fenntartására, az élettelvél s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotba való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatékonyabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalsam a legjobb s leggyógyhatású gyöcsfűvekből a legodonosabban van készítő s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyú fehérgöcs, vértőlulás, aranyeres hajók stb. ellen teljesen hatékonyan bizonyult. Ty kikiáltó hatáskörében ezen életbalsam egy bizonyult, megújítást hozó szerévé lett a népnek, azaz egy üveggel 1 frib, kis üveggel 50 kr. Elismert iratok ezrei bármiknek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Övös! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített **Dr. ROSA-jéle életbalsam** minden üvegcskéje kék burkba van csomagolva, melynek hosszoldalain **Dr. ROSA életbalsama** s **szefete sas** hoz czímezett gyöcszertartó. **FRAGNER B. Prága 205-III.**, német cseh, magyar és franciá nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Védjegy: **Dr. ROSA életbalsama** valóban kapható csak a készítő **FRAGNER B.** főraktárában, gyöcszertartó s a fekete sashoz Prágában 205-III., és **BUDAPESTEN** **Török József** ur gyöcszerezésnél, Királyutca 12. sz. **Buda** Emil ur városi gyöcszertárában a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyöcszertárában van raktár ezen életbalsamból.

Ugyanott kapható: **„prágai általános házi-kenőcs”,** több ezer halányilatkozzal elismert **biatos gyöcsnyer** mindenféle gyuladások, sebek és genyedségek ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emió gyuladása-nál, a tej teljesedésnél s az emió megkeményedésnél szuleskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, körömgöcnél, az agyervezett körömféreg-nél, elkeményedséknél, felpuhulásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, ezretetlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuhadtat s legrovidebb idő alatt eltávolít; s ahol már genyedsé mutatóköt, ott a daganatot legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kisereti és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelencékben. **Övös!** Mítván a prágai általános házi-kenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítő s csak akkor valódi, ha a sárga szelenczeben, melybe töltetik, városi igazgatási utasításokkal megegyező 9 nyelven nyomott) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLASI BALZSAM a legbizonyultabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehéz hallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. Egy üveg ára 1 frib.

ORVOSI MALAGA-SECT

a klosterneuburgi csász. kir. borkisérletű állomás vegyelemzése szerint **kítúnó jó, valódi malaga,** mint kítúnó erősítő-szer **elérőtűnedeft betegék üdítőlik, gyermekek stb.** számára, a **vérszegénység és gyomorégőség** ellen legkitűnőbb hatású 1/4 és 1/2 eredeti palackokban s **törvényesen bejegyzett védjegy alatt** a

SPANYOL BORNAGYKERESKEDES

VINADOR

HÉCS HANDBURG

eredeti irakban 4 2 frib 50 kr. és 1 frib 30 kr. — Orvosi-malaga valódi Carta blanche 1/4 palack 2 frib, 1/2 palack 1 frib 10.

Továbbá kaphatók **különféle legfinomabb külföldi borok** eredeti palackokban és eredeti iraban.

Selmezbányan: **Wankovits L.** ur keresk. **Marchalko Gyula** ur keresk. és **Walther testvérek** czukraszadjában. — Besztercebányan: **Kren András** ur kereskedésében és **Walther testvérek** czukraszadjában.

A **VINADOR** helyesre, ugyanint a törvényesen bejegyzett védjegyre **lassák ügyelni,** mert csak akkor válhatnak el a jóvalast valóságosra és **jó-ságáért.**

MAGYAK.
Szavoszt Alphons
magkereskedése és gazdasági cikke üzlete
Budapest, V., Arany János-utca 11.
Tudja a n. é. gazda és kertészkező községgel, hogy janár hó 1-ével megnyitotta
konyhakerti és virágmag-üzlet osztályát
s ajánlja egészen friss, faj azonos
here, fű, répa, konyhakerti és virágmagvakkal
észen felszerelt raktárát.
Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Pikáns olvasmányok.

Berlin Messalinjai	3 Mk.
Heptameron képekkel, (confisc. volt)	3 Mk.
Fügefalevél nélkül, Hadubrandt-tól	2 Mk.
Gugel A. A karinthiai felföld bűnösnoje	2 Mk.
Mézes hetek Montecarloban	2 Mk. 40

Megküldi utánvétel mellett, vagy az ösz-szegnek előzetes beküldése után
4-10
R. JACOBSTHAL
könyvkereskedése Berlinben, W. Steglitzer-strasse 61.
Árjegyzék ingyen és bérmentve

Álarczos bál.
Turóc-Szt.-Mártonban 1890. évi február 16-án,
az új szinteremben
ÁLARCZOS BÁL
tartatik.
Kezdeté 8 órakor esfe.
Belepti díj különbözőség nélkül 1 frib.
A földszint és első karzaton; állóhely a második karzaton 50 kr.
Belepti jegyek kaphatók este 7 órakor a pénztárnál.